

's-Hertogenbosch Markt 25

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, H - 4264	Bouwjaar : XVd / XVIa
Eigenaar : Ver. van Eigenaars De Markt 25 / Sint Annaplaats 19	Architect :
Huidige functie : winkel en woning	Oorspr. functie : woning / winkel (?)

Verbouwingen : XIX, 1909, 1915, 1941, 1946, 1947, 1949, 1957, 1977, 1988, 1989 en 1991.
Archief : Gemeente 's-Hertogenbosch, Bouw- en woningtoezicht, dossier nr. 613, 1978-306, 1991-701, 1991-702. Afdeling BAM, documentatie-archief.

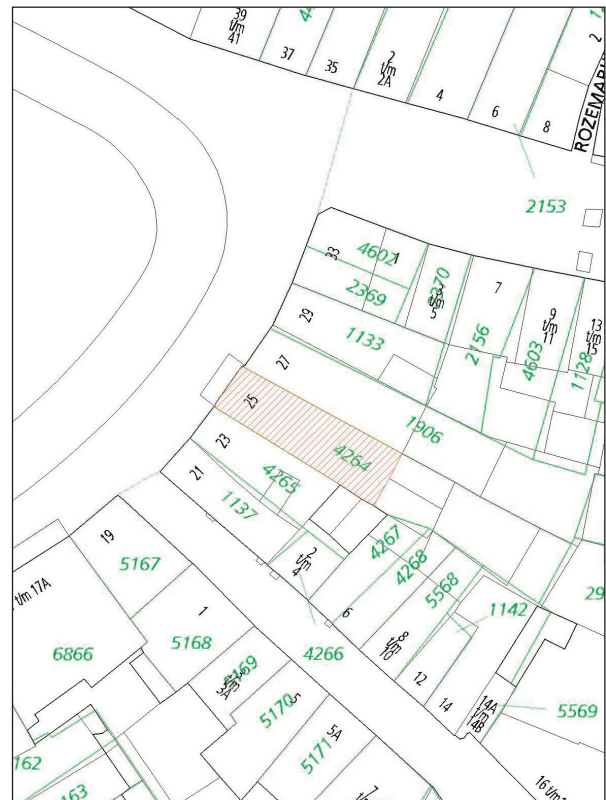
Beschrijving

Algemeen:

Het perceel omvat een bouwdeel aan de Markt, een binnenplaats en twee zelfstandige achterhuizen. De binnenplaats is thans bebouwd. Het bouwdeel aan de Markt heeft waarschijnlijk van oorsprong bestaan uit een voor- en een achterhuis; een indeling die thans alleen nog op kelderniveau is waar te nemen. Het bouwdeel omvat vier niveaus, namelijk kelders, begane grond, een eerste verdieping en een zolder onder een met gesmoorde golfpannen gedekt schilddak. De bouwgeschiedenis van dit bouwdeel dagtekent tenminste uit de late 15de / vroege 16de eeuw. Het eerste achterhuis dateert uit het begin van deze eeuw; achter op het vrij diepe perceel bevindt zich nog een eenlaags achterbouw. Op de kadastrale minuut uit 1832 is hier ook een achterhuis getekend, maar van de datering van de huidige bebouwing is niets bekend. Het rooilijn van het pand valt niet samen met de perceelsgrens: het smalle voorterrein voor het pand is voorzien van een natuurstenen tegelvloer, met daarin een kelderingang, en is afgezet met natuurstenen palen op de hoeken.

Voorgevel:

De voorgevel is een gepleisterde 19de-eeuwse lijstgevel met een neo-classicistische houten pui. De pui bestaat uit een houten opbouw op een natuurstenen borstwering. De houten opbouw met centrale ingang heeft aan elke zijde een geprofileerde pilaster die overgaat in uitkragende consoles met acanthusbladmotief, die de geprofileerde kroonlijst van de pui steunen. Op de eerste verdieping bevinden zich drie moderne vensters in de originele 19de-eeuwse kozijnen, uitgevoerd met een kwartrond profilering. Op de zolderverdieping bevinden zich drie draairamen met moderne hekjes als een frans balkon. Alle gevelopeningen zijn voorzien van een geprofileerde omlijstingen in stuc, afgewerkt met

Voorgevel.

Interieur:

Van oorsprong had het voorste bouwdeel een indeling in een voor- en een achterhuis; een indeling die thans alleen nog op kelderniveau is waar te nemen. De kelder onder het voorhuis heeft een tongewelf in de langsrichting en dateert mogelijk uit de late 15de of vroege 16de eeuw. De zijmuren zijn opgebouwd uit een vrij zware constructie met pilasters, waartussen verdiept liggende aankappingen zijn aangebracht. De kelder is toegankelijk vanaf de Markt en heeft hier ook een kelderlicht gehad. In de muur tussen de voor- en de achterkelder bevinden zich twee doorgangen.

De kelder onder het achterhuis heeft een waarschijnlijk 17de-eeuws kruisgewelf. In het midden staat een pijler vanwaar gordelbogen naar de zijmuren en de achtermuur lopen, waardoor een indeling met vier gewelfvelden ontstaat, voorzien van gedrukte kruisgewelven. In de achtergevel bevinden zich twee toegangstrappen naar de kelder, waarvan de rechter waarschijnlijk later is aangebracht.

Het pand heeft enkelvoudige balklagen, mogelijk nog 18de-eeuws. De kap en de zolderbalklaag zijn in de 20ste eeuw vernieuwd.

De kap is opgebouwd uit schaarspanten met een nokbalk en wormen. Deze spanten zijn geplaatst op een in 1988 aangebrachte dragende constructie van moer- en kinderbinten.

Redengevende omschrijving

Het pand Markt 25 heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de situering in een gesloten gevelrij aan de Markt.

Het pand heeft monumentale waarde als laat-middeleeuws pand, opgebouwd uit een voor- en een achterhuis, met een belangrijke verbouwing in de 17de eeuw (kelder onder het achterhuis), 18de- eeuwse wijzigingen (enkelvoudige balklagen) met de laat 19de-eeuwse fraai gedecoreerde lijstgevel.

Het pand heeft een maatschappelijke waarde als voorbeeld voor de ontwikkeling van de binnenstad in de 19de eeuw.

Datum verkenning: 8 juli 2003
Fotografie: M. Bimmel
Veldwerk: M. Bimmel en S. Masselink
Tekst rapportage: S. Masselink